

Radu Paraschivescu (n. 1960, București) trăiește în Balta Albă și se visează la Roma. E mefient față de avioane, reptile și sfaturile medicilor. Croiește articole pentru ziare și reviste, traduce romane, se ocupă cu hermeneutica ofsaidului în emisiuni de analiză fotbalistică și – mai rar decât i-ar plăcea – scrie cărți. Are câțiva prieteni francezi de nădejde (Millefeuilles, Plaisir Sucré, Macaron etc.), fără să-și fi trădat prima iubită: ciocolata de casă. Se îmbată cu vocea lui David Gilmour și chitara lui Mark Knopfler. La Humanitas, domiciliul lui profesional, publică niște cărți de „Râsul lumii“. Se îndrăgostește repede și-i trece greu. Detestă clișeele, laptele și broccoli. A scris despre nesimțiti, Înș de Castro, Maradona și Caravaggio.

Cărți: *Efemeriada* (2000, Libra); *Balul fantomelor* (2000, RAO, reeditare Humanitas, 2009); *Bazar bizar* (2004, *Mașina de scris*, reeditare Humanitas, 2007); *Fanionul roșu* (2005, Humanitas, Premiul „Ioan Chirilă“ pentru cea mai bună carte de sport a anului); *Ghidul nesimțitului* (Humanitas, 2006); *Fie-ne tranziția ușoară: Mici rostiri cu tâlc* (Humanitas, 2006); *Mi-e rău la cap, mă doare mintea: Noi perle de tranziție* (Humanitas, 2007); *Cu inima smulsă din piept* (Humanitas, 2008); *Răcani, pișani și veterani* (coord., Humanitas, 2008); *Dintre sute de clișee: Așchii dintr-o limbă tare* (Humanitas, 2009); *Fluturile negru* (Humanitas, 2010); *Toamna decanei: Convorbiri cu Antoaneta Ralian* (Humanitas, 2011); *Astăzi este mâinele de care te-ai temut ieri* (Humanitas, 2012); *Maimuța carpatină* (Humanitas, 2013); *Muște pe parbrizul vieții: Nou catalog de perle* (Humanitas, 2014); *Noi vorbim, nu gândim: Nouă colecție de perle românești* (Humanitas, 2015); *România în 7 gesturi* (Humanitas, 2015); *Povești de dragoste la prima vedere* (coautor, alături de Ioana Pârvulescu, Gabriel Liiceanu, Ana Blandiana și Adriana Bittel – Humanitas, 2015); *Cum gândesc politicienii* (Humanitas, 2016); *Aștept să crăpi (de astăzi, în prime time)* (Humanitas, 2016); *Am fost cândva femeie de onoare și alte povestiri* (Humanitas, 2017); *Cartea râsului și a cercetării (Ce se întâmplă cu creierul dacă înveți cuvinte noi în timp ce faci sex)* (Humanitas, 2017); *Două măhuri stau de vorbă: Scene românești* (Humanitas, 2018); *Orice om îi este teamă: Un partid, doi ani și trei premieri* (Humanitas, 2018); *În lume nu-s mai multe Români (planetei noastre asta i-ar lipsi)* (Humanitas, 2019); *Omul care mută norii* (Humanitas, 2019); *Recviem vesel pentru tata* (Humanitas, 2020); *Vitrina cu șarlatani* (Humanitas, 2020); *Acul de aur și ochii Glorianei* (Humanitas, 2021); *Noi suntem români (nimeni nu-i perfect)* (Humanitas, 2022).

Lămurire

Nu e prima dată – și probabil că nu va fi nici ultima – când o vacanță se încheie cu ideea unui roman. Și când din voluptatea câtorva zile de trândăvie estivală crește plămada unei povești care pune în valoare splendoarea locului ales. Așa s-a întâmplat în Portugalia, unde am găsit decorul și subiectul pentru *Cu inima smulsă din piept*. Așa s-a întâmplat în Italia, la Roma, unde mi-a venit ideea pentru *Fluturile negru*. Așa s-a întâmplat tot în Italia, dar în Umbria, de unde am pescuit strania, aproape neverosimila istorie a fraților Durante și Cesare Scacchi, pe care am scris-o în *Acul de aur și ochii Glorianei*. În fine, la fel se întâmplă și acum, numai că de data asta povestea se desfășoară în Franța. Mai precis, în Périgord Noir, unde am simțit, în fiecare dintre cele opt zile de vacanță, impulsul de-a rosti versul lui Keats din *Endymion*: „*A thing of beauty is a joy for ever*“ („Eternă bucurie-i frumusețea“).

Dacă nu e vorba de sport, clasamentele sunt în general stupide și comportă o bună doză de relativ. E greu, dacă nu imposibil, să spui care sunt pentru tine primele trei spectacole de teatru pe care le-ai văzut. Sau primele trei cântece pe care le-ai ascultat. Sau primele trei filme. Sau primele trei mâncăruri (aici, dacă ești în Franța, pariul e de neangajat). În fiecare zi clasamentul arată altfel, în funcție de

vreme, de starea de spirit sau de recente experiențe de viață, plăcute sau nu, ale fiecăruia. Astăzi juri pe *Trilogia antică*, mâine pe *Hamlet*. Azi decretezi supremația lui *Comfortably Numb*, mâine, pe a lui *Child in Time*. Și tot așa.

Prin urmare e greu de spus dacă Rocamadour e mai frumos decât Domme sau dacă La Roque-Gageac e peste Castelnaud-la-Chapelle. Însă Périgord ocupă, în catalogul opțiunilor mele de turist și de iubitor de frumos, unul dintre locurile din față. Cu dealurile lui tutelate de castele vechi. Cu pacea deplină a locului. Cu zilele de târg fabuloase. Cu grădinile la limita plauzibilului (se spune că în cele din Marqueyssac sunt peste 150.000 de arbori și de arbuști tunși cu forfecuța, precum și șase kilometri de alei pe care te poți plimba în voie). Cu spectacolele cu păsări răpitoare peste care poți să dai întâmplător – remarcabile sunt aici cele de la Castelul Milandes, care a aparținut lui Josephine Baker. În fine, cu zecile de milioane de borcane cu *foie gras* și cu un grup statuar din Sarlat-la-Canéda conștând – ei bine, da – din trei găște.

Și mai e ceva care te atrage la Périgord: lipsa grupurilor organizate de turiști, care pot să transforme orice loc într-un spațiu al isteriei și al fojgăielii. Cel puțin așa arătau lucrurile în vara lui 2017, când am fost acolo. Sigur, există turiști, dar ei nu sunt anaconde umane de kilometri întregi, care serpuiesc amenințător spre așa-numitele „obiective“, ci perechi, triouri sau cvartete a căror prezență nu deranjează și se pierde discret în peisaj.

Unul dintre locurile spectaculoase (cuvântul e sărac) din această zonă binecuvântată este comuna Saint-Cirq-Lapopie, care stă deasupra râului Lot. La vreo douăzeci de kilometri de ea se găsește Cahors, oraș prin care am umblat pentru prima dată cu gândul pe la doisprezece ani, pe urmele muschetarilor domnului de Tréville, înainte de a-l

parcurge agale cu cinci ani în urmă. Iar Cahors se laudă cu unul dintre magnificele exemple de arhitectură militară din Franța secolului al paisprezecelea: Pont Valentré.

Saint-Cirq-Lapopie și Pont Valentré sunt punctele de sprijin geografico-arhitectural pentru *Podul Diavolului*.

Merită spus, cred, că urmează să citiți un roman care nu seamănă deloc cu celelalte pe care le-am scris. Un roman a cărui acțiune se desfășoară în zilele noastre și are un anume aer de *policier*. În același timp, *Podul Diavolului* este o ilustrată de vacanță pe care o trimit spre public așa cum expediam pe vremuri vederi de la munte sau de la mare celor dragi. În ceea ce privește elementele identificabile în realitate, ele sunt relativ puține la număr. De exemplu, în Saint-Cirq-Lapopie există într-adevăr o așa-numită MAB (Maison André Breton), în care se găsește librăria Trandafirul Imposibil. Există de asemenea – sau cel puțin existau – două pensiuni șarmante, pe nume Auberge du Sombrol și Maison Isaure, precum și un *salon de thé* pe firma căruia scrie Les Glaces du Bolat.

Un alt lucrușor pipăibil este *diablotin*, un abțibild de piatră fixat pe Pont Valentré, care poate fi văzut de cei care ajung acolo.

Real este și restaurantul L'Ô à la Bouche din Cahors, unde iau masa două personaje din roman, deși, introducându-l în carte, m-am temut ca nu cumva pandemia să-i fi pus lacătul pe ușă. Spre bucuria mea și a soților Dive, proprietarii localului, nu i l-a pus.

La fel de reală este brutăria-patiserie Du Moulin au Fournil, de lângă peștera de la Pech Merle. În schimb, pe proprietar și pe angajați cine știe cum i-o chema.

Și mai există un element real, chiar dacă poate că vi se va părea ciudat: principatul Sealand, un stat suveran fondat în 1967, unde poți obține titlul de lord sau de lady contra

unei sume pe care și-o permit destui vanitoși ai planetei. Familia „conducătoare“ Bates există și ea.

Restul e scorneală. Inclusiv cele șase capitole dintr-o carte despre podurile cărora li s-a spus „ale Diavolului“ și care împânzesc Europa. Inclusiv legendele și blestemele legate de ele. Inclusiv cartea rară și albumul care apar în decursul acțiunii.

Cinci dintre personajele cărții fac parte dintr-un mic exercițiu de anagramare, pe care nu mă îndoiesc că-l veți birui fără probleme. Nu vă dau numele personajelor, le veți descoperi, cu siguranță.

O tânără și athletică vânzătoare de *foie gras* din centrul orașelului Sarlat-la-Canéda mi-a servit drept model pentru personajul Anne Drobret, care intră în scenă pe prima pagină a primului capitol din roman. Ce-i drept, n-am întrebato dacă a practicat marșul și cu atât mai puțin dacă a fost medaliată olimpică.

În fine, podurile. M-au fascinat de mic, fără să știu precis de ce. De fiecare dată când mă apropiam de Cernavodă și treceam peste Dunăre, eram în al nouălea cer. Și așteptam tropăind să văd statuia unuia dintre cei doi dorobanți ai podului vechi (la început Carol I, ulterior Anghel Saligny) ca să întind mâna pe geamul deschis și să le strig victorios alor mei: „Rodobanțu’!“ După ce am început să umblu prin Europa, o parte dintre cele mai frumoase impresii pe care le-am cules se leagă de poduri, de felul în care unesc ele mări, continente, obiceiuri sau culturi. Așa a fost când am circulat pe Podul Bosforului (sau al Martirilor din 15 iulie), care unește partea europeană a Istanbulului de Üsküdar, partea lui asiatică. Sau pe Podul Dom Luis I din Porto, cu cele două niveluri ale lui. Sau pe podurile 25 de Abril și mai cu seamă Vasco da Gama din Lisabona. Sigur, bat cu pasul și Ponte Santangelo din Roma, dar aici impresiile sunt de

altă natură și țin de rafinamentul sculpturilor, nu de vocația conectoare a uriașelor cratime de fier și beton care sunt de obicei podurile.

Îi dedic *Podul Diavolului* lui Dan C. Mihăilescu din câteva motive: țin enorm la el (și la Tania), mi-a spus cândva că Franța este o iubită căreia merită să-i satisfaci toate capriciile și m-a poftit, cu destui ani în urmă, să evit așa-numitul *danger du gaspillage*. N-am reușit să scap de risipirea în multe direcții, ceea ce nu mă împiedică să constat, pe propria mea piele, valabilitatea perenă a sfatului. În fine, amintesc că, tot din prețuire pentru Dan C. și pentru Franța, am scris unul dintre textele pe care o să le port în suflet mereu: „Un nas și-o gură“, din volumul *Cartea simțurilor*, din care Dan C. a făcut una dintre bijuteriile volumelor colective de la Humanitas.

Titlul ultimului capitol din roman este o reverență făcută lui P.G. Wodehouse, autorul din care am citit cu neșat pe sub bancă la toate cursurile plictisitoare din facultate (și au fost câteva), și care are un roman care chiar așa se cheamă: *The Butler Did It*.

Sper ca ilustrata mea franceză să vă găsească sănătoși, veseli și cu poftă de citit.

R.P.

Trandafirul Imposibil

Dacă Anne pare capabilă să meargă oricât fără să transpire, Bertrand e roșu la față și lac de apă. Gâfâie tare și înjură în gând. Dracu' l-a pus să-i cadă cu tronc o mărșăluitoare. Măcar să-i fi spus că luase bronzul la douăzeci de kilometri. De unde să fi știut că, din câte femei îi trecuseră prin față și prin viață, avea să se îndrăgostească tocmai de o medaliată olimpică? Pe deasupra, franțuzoaică. Și din Orléans, nici mai mult, nici mai puțin. Când le-a povestit prietenilor la bar, să se tăvălească de răs și mai multe nu.

— Precis nu-i urmașa Ioanei? îl întrebase Mitch Pierce, alintat Mitch the Bitch, mezinul lotului de bețivani.

— Dac-ai fript-o, e bine, licitase Clive Thistle. Pe Ioana au ars-o.

— *Am ars-o*, îl corectase Geoffrey Saunders, care tocmai citise *1.000 Years of Annoying the French* și fusese marcat de constatarea că englezii, ca niște bucătari nepricepuți, o lăsaseră prea mult pe foc și-o calcinaseră.

Overcooked.

Roasted, they boasted.

Bloody burnt.

Se oprește și scoate batista care i-a umezit buzunarul pantalonilor scurți. Arată ca și cum s-ar fi pișat pe el într-o parte.

— *Attends*, îi spune cu jumătate de gură lui Anne.

— *We haven't got all day*, îl zorește fata, la cinci pași în fața lui.

Unul dintre motivele pentru care se înțeleg atât de bine este că englezul Bertrand Eno vorbește franceză, iar franțuzoaica Anne Drobret vorbește engleză. În vocea fiecăruia se aude accentul limbii materne, ceea ce nu-l deranjează pe celălalt. Bertrand și Anne. Franglezul și englețoaica. Perfidul Albion și *la belle France*. În fond și uneori în fund, dragostea e istorie redusă la esență: cuceritorul și cucerita, colonizatorul și colonizata.

Anne și Bertrand se adoră. În schimb, bețivanii din Birmingham, care se întâlnesc de două ori pe săptămână la cârciuma Try and Cry, au raporturi țepoase cu Franța. Cel puțin, așa declară.

Pierce o detestă de când îi povestise taică-său că echipa ei de rugby, cu Rives, Skrela, Cholley, Bastiat și Paparemborde, le strivea nasurile și boșele englezilor cu la fel de mult spor pe Parc des Princes și pe Twickenham în anii 1970.

Thistle o detestă de când a închiriat o mașină la Lyon, a deschis geamul vrând să schimbe viteza și a intrat apoi pe autostradă pe sens interzis, convins că buba era la ceilalți, nu la el.

Saunders o detestă fiindcă inventase expresia *fler à l'anglaise* pentru „a chiuli“, uitând că ei, englezii, spuneau aceleiași obicei școlăresc *to take a French leave*.

Or detesta-o, nu-i vorbă, dar, dacă-i iei la descusut, afli că până la urmă n-ar zice nu unei luni de vară pe Coasta de Azur, pe Valea Loarei sau în Normandia. *We hate it, yet we love it*. De fapt, asta e una dintre temele de discuție din ultimele luni: invadăm Franța în trei, sau mergem, ca de obicei, la Nerja și ne creponăm sub soarele andaluz până se desprinde pielea de pe noi ca de pe șarpe?

Anne și Bertrand nu au asemenea dileme. Știu amândoi că zeul frumuseții s-a împiedicat și și-a risipit coșul cu

splendori peste Franța. Când nevoile profesiei îi silesc să trăiască separat – el la Birmingham, ea plecată din Orléans și stabilită la Sarlat-la-Canéda –, bețivii lui Bertrand conchid, între a opta și a noua halbă, că „au băgat-o pe Canalul Mâneicii“.

Dar acum cei doi sunt în vacanță, iar Anne se gândește să-i servească iubitelui o porție de *France profonde*, care să-l facă să aprecieze mai bine standardele ospitalității de pe continent. A fost și ea în Anglia, iar la întoarcere i-a mărturisit lui Chloé, prietena ei din liceu de care nu mai știe nimic: „A plouat și am mâncat prost. Varză fiartă, cartofi fierți și *shepherd's pie*. Pe lângă asta, fiindcă eram pe stop, nu ne-am tras-o. În rest, o încântare. Abia aștept revanșa“.

Iar revanșa presupune o medie zilnică de șapte-opt kilometri pe jos, cu minimum trei kilometri de urcuș. Anne își permite, ca fostă sportivă de performanță. Sportul în care excelează Bertrand îi fortifică doar brațul drept și mușchii gâtului, ceea ce-l plasează într-un dezavantaj uriaș.

— *Faut pas s'affoler, quand-même*, bombăne Bertrand sub soarele care-i rumenește chelia.

— *They're expecting us*, scârțâie inclement Anne.

They e un plural care induce în eroare. Singurul care-i așteaptă pe Anne și Bertrand este bărbatul uscățiv și tras la față care stătuse lângă ei cu două zile mai devreme, când se plimbaseră cu vaporeșul pe Lot, și care se recomandase, cu o înclinare abia perceptibilă a capului, Narbo, baron De Rent.

— *Baron-baron?* întrebese neîncrezător Bertrand.

— În nici un caz invers, răspunsese De Rent.

— E prima dată că aud prenumele ăsta, continuase englezul.

— E un vechi nume occitan, spusese baronul, nepărând dornic să intre în detalii. Nașul meu nu mai trăiește, și-ar fi putut da mai multe explicații.

Acum îi așteaptă – nu la o oră anume, dar și-a schimbat programul pentru ei – ca să le arate atracția satului: casa de care vorbește toată lumea, mai cu seamă după 2012, când Saint-Cirq-Lapopie a fost declarat cel mai frumos sat din Franța. Pe atunci trăiau acolo 198 de suflete. La ultimul recensământ, numărul lor nu crescuse spectaculos. În general, satele franceze care iau premiul au mai mulți turiști decât localnici. Regula se respectă în majoritatea locurilor, de la Senconac la Castelnaud-la-Chapelle, de la Rochefourchat la Navarrenx și de la Montcontour la Baume-les-Messieurs. Marile evenimente din micile așezări sunt în cel mai bun caz prilej de amuzament rural: Gustave Sombret din Crissay-sur-Manse și-a vopsit câinele în culorile Franței pentru finala Euro 2016 cu Portugalia (*sans succès, malheureusement*), Noelle Beausejour din Treignac a revenit de trei ori de la amant la fostul soț, frații Guillaume și Étienne Hurlepin din Collonges-la-Rouge au mâncat câte o sută de *oreillettes* înainte de-a fi transportați la cel mai apropiat spital și supuși spălăturilor stomacale.

PBVF – Plus Beaux Villages de France, campioane naționale pe spații mici. Din 1982.

MOF – Meilleur Ouvrier de France, campioni naționali pe spații și mai mici: bucătăriile unde pregătesc ciocolată și prăjituri. Din 1924.

Cine vede un *PBVF* și mănâncă de la un *MOF* în aceeași zi trece drept privilegiat al sorții.

Așa se consideră și Bertrand, care a făcut deja experiența de două ori în trei ani, cu ocazia vacanțelor în Franța. Ce-i drept, de capul lui, fără Anne. Ar putea să aibă parte de ceva asemănător și acum, dar ceva îi spune că șansele sunt firave. De la distanță, cum urci spre el sub soarele verii, Saint-Cirq-Lapopie pare capătul îndepărtat al unei aventuri. Numai că ideea de răgaz și de tihnă n-o vizitează pe Anne, care-i face semn să iuțească pasul.

Cuprins

<i>Lămurire</i>	9
Trandafirul Imposibil	15
Cine e nebunul?	33
Are pe dracul în el	36
Solilocviu-somnilocviu	54
Mogâldeață lângă pod	57
MONTECRISTO.COM	88
<i>Pech Merle étalant</i>	90
O veste proastă: Va urma	III
O cagulă și-un pistol	II4
<i>Poduri, legende și blesteme</i> (I)	125
<i>La Mer et La Mère</i>	136
Ouă roșii și arcade	152
Un frison pe pod	154
<i>Poduri, legende și blesteme</i> (II)	172
Spermanent și definitiv	184
Un alt fel de Don Juan	186
Lanuit, noaptea	204
<i>Poduri, legende și blesteme</i> (III)	207
Carnavalurile vieții	221
Transpirat sub mască	237
<i>Poduri, legende și blesteme</i> (IV)	239
Confretria	252

<i>Poduri, legende și blesteme</i> (v)	263
Iubirea pistrii cu pistrii	275
<i>Poduri, legende și blesteme</i> (vi)	287
Sala privată de lectură	303
Frate, soră și primar	319
<i>The Butler Did It</i>	332